

Efteråret

nr. 2. 2010, 15. årgang

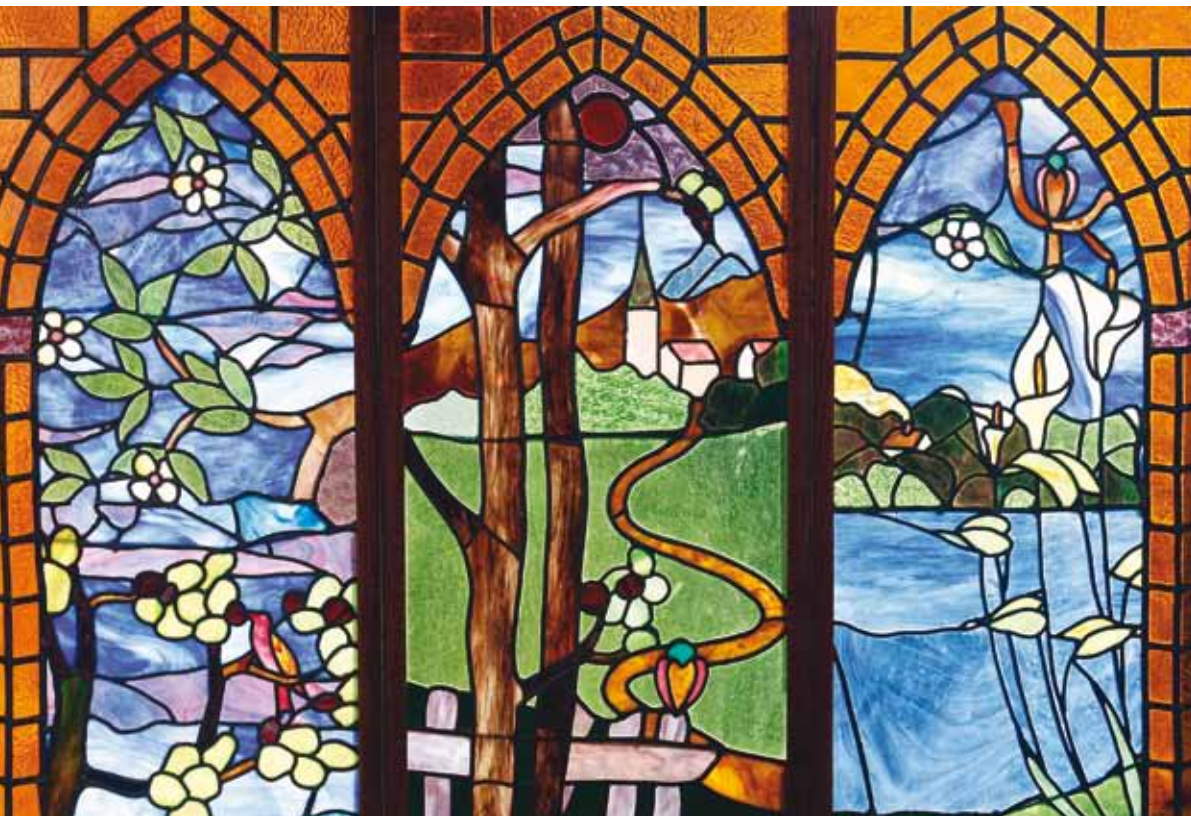
GVF - Avisen

www.fedet-risskov.dk

GRUNDEJERFORENINGEN
VEJBY FED

Julekortet 2010 – Mosaik fra tømrermester Theodor Thomsens hus på Enebærvej

Julekortet 2010

Julekortet kan som vanligt købes i Djurslands Bank på Ndr. Strandvej. 15 kort med kuverter koster 100 kr.

Julekortet viser en glasmosaik, der har siddet som vindue i et nu nedrevet hus på Enebærvej, et hus, der kan læses mere om på de næste sider. Tømrermester Theodor Thomsen byggede huset til sig selv og var også manden bag de mange specielle detaljer i villaen som f.eks. glasmosaikken.

Mosaikken har overlevet nedrivningen og har nu plads et andet sted i Risskov i en udestue hos et barnebarn til Theodor Thomsen. Mosaikken måler ca. 120 gange 110 cm.

Foto Morten Jac

Der var engang et hus

Som bosiddende i Østjylland, er man næppe i tvivl om, at "Fedet" er betegnelsen for et boligområde i Århus's nordende ved Vejlbj, og så er man nok også vidende om, at dette "Vejlbj Fed" væsentligst er forbeholdt velstillede borgere, og at herligheden især er fæstnet til den nære kontakt med stranden og havet. Dette har været gældende siden år 1900, da en tilflytning uden sidestykke indledtes, og siden periodevis op til o. 1960 har været accelererende.

Ja pionertiden må vel egentlig siges at være begrundet i den udskiftning, som fandt sted i 1806. Da blev dette store hidtil tomme golde unyttige Fed, med streger på et kort og efterfølgende landmålerafsætninger på terræen, opdelt i mange store lodder som lovmæssigt tildeltes en del husmænd oppe i landsbyen. Enkelte af disse husmænd dristede sig da til at flytte fra den trygge landsby og ud på Fedet uden forventning om andet end ensomhed og evt. nøjsom græsning for egne dyr.

Der skulle da også gå mange år før man opdagede den ny "herlighedsværdi". Vi ser da ca. fra 1910, at nogle lodsejere blev fristet til at udlægge egen sandjord i små parceller med salg for øje. Lokkemad var

annonceringen "10 øre pr. kvadratalen. Flere og flere husmænd polstrede nu deres tegnebøger, og resultatet blev nemlig en udflytning fra by til land - og vand - vandet trak. Men en fælles byplan manglede. Infrastrukturen var kun de simple dårligt

farbare sandveje, som var blevet udlagt som udskiftningen krævede adgangsruiter. Parcellerne, 2.generations-arealerne, blev derpå synligt spredt markerede med forskelligartede af huse og "gør det selv-hytter" For det meste til sommerophold.

Dette boom klingede først ud ca. 1960. Herefter blev området hurtigt opgraderet til helårsbeboelse.

Herefter må det indre spørgsmål - "hvad er Fedet?" - være tilfredsstillende besvaret, og man kan genoptage sine afbrudte, Fedets karakter uvedkommende, spekulationer.

Men skal man da imidlertid vove sig ud i området, irriteres man over de mange "chikaner" på den meget lange lige strandvej - og så alle de mange villavejs-udmundinger fra begge sider, ja så fastlåses ens opmærksomhed. Først når man kommer væk fra chikanerne, og i lavt gear snegler sig videre ad en udvalgt sidevej, så må man uvægerlig blive opmærksom på de mange flotte villaer, - den næste mere prægtigere end den foregående, og jo tættere man kommer til vejens ende, jo mere må man forundres over al den ødselhed i de panoramafokuserende elementer. Man sløves efterhånden af indtrykkene - indtil man pludselig igen vækkes af et anderledes syn - et ældre hus - sikken et hus - fanger ens opmærksomhed, - neiij! -Her er jo et lille torneroseslot! Et sådant "slot" kunne man indtil for ganske nylig finde på én af de stille villaer - ganske vist længere væk fra havet i modsat side af chikane-strandvejen. Den aktuelle vej og husnummer var Enebærvej 23. "Slottet" skjulte sig lidt inde bag forha-

vebevoksningen, det havde end ikke navn, hvilket på Fedet er ret ualmindeligt for en ældre villa.

Men nu, i sensommeren 2010, er dette hus væk. Beboere har i husets sidste dage fra dets vinduer kunne se et andet nyt hus blive opført klods op foran - ud mod vejen. Nu er slottet ikke bare skjult. Det er helt væk.

Hvad var det dog for et spændende hus, der stod der - og forsvandt?

Vi lader derfor historien vende tilbage til 1926, da en muremester A.Chr.Madsen lod afsætte en række mindre villaparceller fra sin delmatrikel nr. 24d. Parcellerne (3.generation eller yderligere) vendte ud mod én af de gamle udskiftningsveje "Hørhavevej", det tidligere navn, som nu er Enebærvej, - De aktuelle parceller var attraktive for tilflyttere, som vel kunne havde tjent på den fremvoksende industrialisering inde i byen, og måske direkte eller indirekte havde opsparet formuer fra den kaotiske tid under første verdenskrig, og som da nu kunne realisere drømmen om at flytte væk fra byens fortravlethed til en mere fredfyldt landlig tilværelse i eget skjul nær ved naturen. Tilskyndelsen hertil var lige så dragende, som da en ukendt præst nær Esbjerg mange år senere startede et dansk rejseeventyr til Mallorca.

Men fakta blev, at en tømrermester Theodor

Thomsen, der var vokset op på Djursland og for en kort tid derefter gemte sig i det indre Århus, erhvervede sig én af disse villaparceller, matr.nr. 24s, den yderste af de afsatte grunde, og derpå, trofast følgende håndværkertraditioner kombineret med faglig ekspertise og en åbenlys fantasirig idefabrikation, skabte sig denne særpræget villa.

I arkitektkredse var den nære fortids bygningsdesign udsat for mange hede debatter båret frem af nogle få arkitekter, som nu ønskede at rense ud i en forvirrende mangfoldighed og sammenblanding af stilarter, der over en periode havde præget husbygningen. Der udkom nu også vejledende kataloger over komplette "fornuftige" designløsninger til enhver opgavetype.

Tidens tekniske udviklinger blev næring for landsbysamfund - især dem nær de driftige købstæder, og de havde især behov for professionel hjælp til byplanlægning af nye kvarterer, hvorfor der ligeledes opretted byplanrådgivere. Vi ser det for Vejlbjby-Risskov, hvor det nye kvarter "Skolevangen" var under forberedelse, og hvor den nye byggestil "Funktionalisme" (Funkis) skulle blomstre frem med de typiske bungalover. "Funkis" var bare ikke den stilart, som håndværkeren på Enebærvej havde brug for.

Tømrermester Thomsen var allerede med sit faste greb om det håndværksmæssige

i fuld gang med et, ikke særlig stort, men i hvert fald spændende hus. Et hus som siden skulle danne rammen om 3 generationslag. Hans iver havde også som nabo været en kydig påvirkning på den halve snes villaopførelserne langs Enebærvej. Han og hustruen, den 5 år yngre Anna Hansen som havde kendt hinanden lige fra barndomstiden på Djursland, var afholdte blandt naboer og genboer. Overfor boede på en lidt ældre gård også kommunens sognefoged Søren Mogensen.

I øvrigt placerede han sit slot noget tilbage på den lange smalle grund, og en bevoksning blev plantet som en skovillusion. Theodor Thomsen, der ville bo helårs, tilførte på sin parcel et lille havehus udstyret med en utraditionel halvrund apsis vendende ryggen ud mod vejen. Indvendig i dette havehus skulle der efter sigende også findes spændende loftmalerier, og dette lysthus husede vist nok i en kort periode under krigen en jødisk familie, som i al ubemærkethed sporløst forsvandt igen.

Siden er der blevet frasolgt et mindre areal baghave til en ny parcel mod den senere anlagte Tulipanvej.

Theodor Thomsen og hans 5 år yngre hustru, stod selv for husets opførelse og indretning. Da Theodor som 62-årig døde i 1956 blev arvingerne, enken Anna og sønnerne Orla og Tage, enige om, at Tage skulle overtage huset, hvor Anna så fortsat kunne bo i endnu 2 årtier. Begge sønner var iøvrigt teknisk uddannede idet Orla med en tømrerbaggrund fortsatte sin uddannelse i husbygning, og siden blev kompagnon med den lokalkendte arkitekt Olaf Sahl. Mange anlægsprojekter udkom fra makkerskabet "Sahl og Thomsen", bl.a. projekter som Jellebakkeskolen, Strandskolen og Risskov Bibliotek. Orla er min støtte i nærværende artikel.

Tage Thomsen døde 2010, og arvingerne besluttede da helt at afhænde Enebærvej 23.

Ejendommen blev herefter solgt til en ny familie, som nu har opført et nyt og tidssvarende "muremsterhus", og mens opførelsen af dette stod på fungerede det gamle hus som en midlertidig ramme om denne familie. Herefter, skjult bag det nye hus, blev torneroseslottet revet ned til grunden.

Arne Christiansen

Nu er den her – RISSKOVBOGEN

Risskov – nærvær og fremsyn

Den 12. november udkom bogen Risskov - Nærvær og fremsyn - en fotobog om Risskov.

I billeder og tekst fortæller den om natur, miljøer og mennesker i Risskov, og der er ca. 20 interviews med forskellige beboere i området.

Morten Jac er initiativtager til bogen. Han og Anders Bach har fotograferet, og skribenterne, der har lavet interviews med lokale, er Dorthe Lundh, Dorte Kvist og Johan Bender.

Bogen kan købes hos flere af de lokale handlende omkring Ndr. Strandvej, men også hos Bog og Ide i Vericenter og SuperBest Vejlbj på Tornebakken.

Bogen koster 375 , og for en beskeden merpris kan den bestilles og fragtes til døren. Bestil via bogens webside: www.risskovbogen.dk.

Desuden kan du som medlem af grundejerforeningen købe bogen til favørpris - 325 kroner. Vi råder over 120 eksemplarer, og de sælges efter princippet først til mølle.

GVFs eksemplarer sælges fra Syrenvej 5 - mandag den 22. november mellem kl. 18 og 20 og søndag den 28. november mellem kl. 10 og 12. Du kan også maile til syren@paradis.dk og reservere et eksemplar. (Hvis denne avis ikke som planlagt bringes ud i weekenden 20. og 21. november, rykkes de nævnte datoer med en uge)

VI EFTERLYSER

... en m/k eller to, der vil være tour-guide.

Grundejerforeningen har planer om en gang i foråret at arrangere en tur rundt i kvarteret for områdets beboere. Derfor efterlyser vi en - gerne to - personer, der kender områdets historie, og som kan fortælle om interessante veje og bygninger og personer, der har betydet noget for området .

Det kunne blandt meget andet f.eks. være historierne om Fortevej, cykelbanen , Badehotellet - om Aage Berg.

Kender du en - eller er du selv lokalkyndig og en god formidler - så kontakt et af medlemmerne i bestyrelsen.

Når huller bliver til nul-huller

Tænk at kunne cykle uden at skulle zigzagge hen over vejen og uden fare for at køre ned i et stort hul med risiko for en brat landing med hovedet først....Det har været noget nær en umulighed på Syrenvej.

En hurtig tur rundt i kvarteret i foråret viste, at flere veje var i elendig stand, og af dem var Syrenvej værst med rigtig mange store huller, der gik ned under vejens fundament.

Derfor klagede Grundejerforeningen til kommunen over hullerne på Syrenvej, Hørmarks Alle og Strandbyvej og vedlagde billeder af de værste huller.

Også beboerne på Syrenvej klagede til kommunen. Vi ved, der er sat penge af til atudbedre huller, men vi tror da på, at henvendelserne fra GVF og beboerne har speedet processen op.Og oplever du, at din egen vej eller nabovejen er fyldt med huller, så kontakt bestyrelsen i Grundejerforeningen.

Vi klager gerne igen - og finder også gerne fotografiapparatet frem igen. Så slemt så det ud på Syrenvej

VI EFTERLYSER – endnu engang

Kører, cykler eller går du jævnligt forbi en "øjebæ" - noget der er så grimt eller misligholdt, at det egentlig bør renses, skiftes, væltes eller lignende, men som hverken kommune eller privatpersoner kan/vil påtage sig ansvaret for, så kontakt GVF. Vi vil gerne bruge nogle af kontingentpengene på at forskønne området. Kontakt en i bestyrelsen med dit forslag.

Velkommen til nye medlemmer

Har du lyst til at blive medlem af Grundejerforeningen Vejlbj Fed - i daglig tale GVF - har du her 2 muligheder for tilmelding.

Udfyld kuponen her fra bagsiden eller tilmeld dig på e-mail.

Prisen er kr. 80 pr. år for en husstand eller kr. 60 gennem din vejforening.

GVF dækker området fra vandet til banen, Grenåvej, Brovej og Egåen i bredden og fra Badevej til Åkrogen i længden.

Næsten alle husstande i området er medlemmer, og vi er med ca. 1.500 medlemmer formentlig landets største. Gennem Jeres medlemskab giver I GVF den nødvendige styrke til at have indflydelse på udviklingen i vort nærområde.

Den årlige generalforsamling finder sted i sidste halvdel af marts, hvor vi meget gerne vil byde nye medlemmer velkommen.

Undertegnede tilmelder sig Grundejerforeningen Vejlbj Fed

Navn: _____

Adresse: _____

Send kuponen til

Asker Bentsen - Strandvænget 4 - 8240 Risskov

E-mail tilmelding til

asker.bentsen@gmail.com

BESTYRELSEN

Klaus Gad, formand
Fortevej 84A - 8240 Risskov
Tlf. 2298 3534
Mail: kg@delacour.dk

Vibeke Dahl, næstformand
Humlevej 24, 8240 Risskov
Tlf. 8617 3750
Mail: vibeke-dahl@oncable.dk

Jesper Vedsø Krogh
Syrenvej 2, 8240 Risskov
Tlf. 4128 5531
Mail: jvk@tangkrogh.dk

Lene Kok, sekretær
Syrenvej 5, 8240 Risskov
Tlf.: 8617 3242
Mail: syren@paradis.dk

Asker Bentsen, kasserer
Strandvænget 4, 8240 Risskov
Tlf.: 8617 8182
Mail: asker.bentsen@gmail.com

**Grundejerforeningens
hjemmeside:
www.fedet-risskov.dk**

**Bladets forside er malet af
Poul Stenbøg, Risskov.**